

27.02.2024

Danmarks formandskab er EU's grønne skæbnestund

Den grønne omstilling i EU og globalt afhænger af Danmarks evner til at vise klimalederskab og nå vores egne 2030-mål.

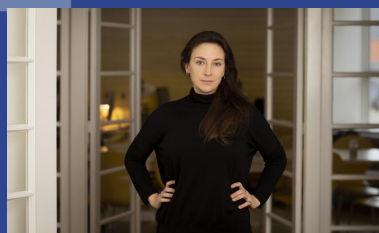
Skrevet af

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

Kontakt

Ditte Brasso Sørensen

📞 +4561101115

✉️ ditte@thinkeuropa.dk

I dette europæiske valgår er klima blevet et centralt og anspændt emne. Kommissionen har foreslået, at EU skal forpligte sig til 90 procent reduktioner inden 2040.

De lavthængende frugter er plukket, og de europæiske beslutningstagere bliver derfor presset til at tage beslutninger, som vil kunne mærkes i Europa og globalt.

Situationen er væsentlig for Danmark, som skal overtage EU-formandskabet næste år. Og selvom klima på overfladen er en vindesak, står Danmark overfor svære dilemmaer, hvor den danske europapolitik på afgørende måder karambolere med de grønne drømme.

Europas klimapolitiske vadested

Trods krigen i Ukraine og de økonomiske og sikkerhedspolitiske udfordringer, den har ført med sig, har EU's beslutningstagere holdt fast i deres overordnede klimaambitioner og vedtaget en lovpakke, der skal sikre, at EU når sit 2030-mål om at nedbringe udledningen af drivhusgasser med 55 procent.

Det er nu primært op til medlemslandene at leve op til det, de har lovet.

Bruxelles er nu ved at varme op til et nyt slag, denne gang om EU's vej til 2040. Trods voksende klimapolitisk modvind fra både Europa-Parlamentet og nationale regeringer, har Kommissionen i sidste uge fremsat et mål om 90 procent reduktion af drivhusgasser i 2040.

Indtil Donald Tusk genvandt magten sidste år, har Polen været den største stopklods for EU's klimaambitioner. Men den nyvalgte liberale polske regering har meldt sig på banen som grøn og har meldt ud, at de støtter de 90 procent. Dermed er det sandsynligt, at de europæiske ledere når at finde et 2040-mål tæt på 90 procent inden det danske formandskab.

EU vakler

De hedeste sværds slag starter dog først, når 2040-ambitionerne skal omsættes til handling. De laveste frugter i den grønne omstilling er plukket, så det kommer til at kunne mærkes både i og uden for Europa, når EU skal finde vejen til de 90 procent.

Her er det et åbent spørgsmål, hvor stærkt den kommende Kommissions mandat bliver efter europaparlamentsvalget til juni.

Meningsmålinger peger på, at Kommission nok vil få et svagere grønt mandat fra medlemsstaterne. Det skyldes voksende modstand nu, hvor klima- og miljøkrav i stigende grad kan mærkes hos borgere og virksomheder.

Og selv Europa-Parlamentet, som længe har været grøn bannerfører, begynder at vakle, særligt grundet voksende intern modstand i den magtfulde konservative gruppe, EPP.

Ligesom i Danmark bliver kernespørgsmålet landbruget. Landbruget står for knapt 15 procent af EU's samlede udledninger, hvorfor sektoren må sænke sine reduktioner markant, hvis de 90 procent skal kunne nås frem mod 2040.

Der er dog en risiko for, at strammere klimakrav til landbruget vil føre til, at de landbrugsprotester, der allerede er udbredte, vil sprede sig yderligere.

Gælder hele verden

Omstillingen frem mod 2040 har også en global dimension.

De klimaødelæggelser, udviklingslande nu står overfor, er i høj grad drevet af vestens udledninger. Og Europa har både økonomisk og politisk interesse i at styrke relationer til afrikanske partnere i en tid, hvor anti-vestlige kræfter mange steder har vind i sejlene. En udvikling, som Rusland har været god til både at understøtte og udnytte.

Her er det afgørende at sikre diplomatiske alliancer med det globale syd. EU og medlemslande er som helhed verdens klart største bidragyder til klimafinansiering.

Men nylige FN-rapporter peger på, at behovet for finansiering til klimatilpasning er 10-18 gange større end den nuværende finansiering, og man er endnu længere fra at finde tilstrækkelige midler til at dække de tab og skader, som klimaforandringer allerede forårsager i udviklingskontekster.

Det globale syd stiller derfor stadig større krav om støtte til især klimatilpasning og betaling for de tab og skader, den globale opvarmning forårsager. Det bliver en svær europæisk opgave at nå til enighed om niveauet af klimafinansiering.

Også her står Danmark til at få en central rolle, da det danske formandskab kommer til at foregå under COP30, hvor de klimaambitioner skal genforhandles.

Dansk landbrug skal betale

På mange måder er det en stor mulighed for Danmark, at både den europæiske og globale klimapolitik står til forhandling i den kommende tid.

Men hvis Danmark skal nå i mål med sine klimapolitiske målsætninger på europæisk og global plan, skal man være villige til at indgå svære politiske kompromiser. Her står Danmark overfor dilemmaer, både hvad angår den nationale, europæiske og globale klimapolitik.

Hvis Danmark vil gøre sig forhåbninger om at vise europæisk klimalederskab, må Danmark i første omgang vise, at man kan leve op til klimakravene for 2030.

Grundet den danske hockeystavs-tilgang står Danmark ifølge Klimarådet til at udlede mere end sit CO₂-budget frem mod 2030. Og ligesom på det europæiske niveau er det en forudsætning, at landbruget bidrager væsentligt, hvis Danmark skal nå at leve op til sine europæiske forpligtelser.

De danske dilemmaer

Europapolitisk står Danmark i et dilemma mellem grønne ambitioner og andre europapolitiske dagsordener.

Danmarks fokus på frihandel og ønske om et lille EU-budget gør det sværere at komme i mål med klimaambitionerne, da netop industristøtte og omfordeling er de centrale værktøjer, der skal få hele EU til at støtte den grønne omstilling.

Her bliver kompromisvillighed, der bygger på en accept af andre landes anderledes betingelser og tilgange, en forudsætning for succes.

Globalt må Danmark gøre sig klart, hvor meget længere man vil gå for at sikre global klimahandling.

Afrikanske lande spiller en stadigt større klimadiplomatisk rolle, hvor særligt Kenya arbejder for, at kontinentet skal samarbejde med ambitiøse vestlige stater, dog under

forudsætning af støtte til reduktioner, tilpasning, samt tab og skader.

På et tidspunkt, hvor det nye EU-budget skal forhandles, og Danmark traditionelt har tilhørt spareholdet, bliver det derfor et dilemma, hvor stort man vil acceptere, at budgettet bliver for at sikre finansiering til EU's globale klimaindsatser.

Danmark må nu gøre sig klar til et par glødende år for både europæisk og global klimapolitik, hvor luftige diskussioner om ambitioner fortrænges af forhandlinger om konkret klimahandling.

Når ofrene bliver tydelige, ikke alene for resten af verden men også Europa og Danmark, er spørgsmålet, om danske vælgere og beslutningstagere vil holde fast i de grønne ambitioner, derfor mere centralt end nogensinde.